

Mt; 3:1-12.

Régebben, ezt az igerészt olvasva mindig azt gondoltam, hogy Keresztelő János valamit félreértett Jézussal kapcsolatban. Valahogy ez a „kezében szórólapát lesz” meg a „pelyvát megégeti olthatatlan tűzzel” nem stimmel nekem össze sehogy se azzal, ahogy Jézust megismertem az evangéliumokból. Különösen is ellentmondásosnak éreztem a képet, ha az olthatatlan tűz és szörnyű ítélet mellé odatettem, amit Jézus mondott: „az Emberfia nem azért jött, hogy az emberek életét elveszítse, hanem hogy megmentse.” (Lk; 9:56.) Úgy éreztem sokáig, hogy Keresztelő János próféciája legfeljebb Jézus második eljövételére vonatkozhat. Majd ott lesz a tűz és az ítélet. Most viszont még a kegyelem és szeretetteljes hívogatás ideje van.

Tehát úgy éreztem, hogy itt valami ellentmondás van. Tovább erősítette bennem ezt a gyanút, hogy Keresztelő, mikor élete végén börtönben van, azt kérdezteti Jézustól: „Te vagy-e az Eljövendő, vagy mást várjunk?” (Mt. 11.3) Azt gondoltam: Ahá, Keresztelő csakugyan másnak képzelte Jézust, mint amilyen Jézus földi valóságában volt. – És csakugyan. Papíron, íróasztal mellett, a teológia elefántcsont tornyában ülve valóban úgy néz ki a dolog, legalábbis nekem úgy tűnt, hogy itt, János jövendölése és Jézus földi valósága között ellentmondás feszül.

Viszont az igazság az, hogy a Biblia az élet könyve, mely nem egy laboratóriumban vagy szemináriumi könyvtárban, hanem a valóságban, az élet sűrűjében válik érthetővé. S ma, lassan két évtizedes egyházi szolgálattal a hátam mögött azt mondom, semmiféle ellentmondás sincs. Semmi. Jézus eljött, és csakugyan megtisztította népét, sőt időről-időre megtisztította, és folyamatosan tisztogatja népét ma is. Olykor szórólapáttal, olykor olthatatlan tűzzel, s máskor meg talán szelídebb eszközökkel is. De ma már ténynek látom, hogy János egyáltalán nem túlozta el a helyzetet.

Jézus tisztogatja a szérűjét. Legfeljebb nem egészen úgy, ahogy én elképzeltem. Bennem valahogy az az elképzelés élt, hogy egy ilyen tisztogatásnál ott lesz Jézus kezében minimum egy lángoló pallós, a szemével szikrát szór, a szájából pedig kard jön elő, és mint a hadjáratból hazatérő, bölcs uralkodó, maga elé vezetteti népét, s a nép gonosz sanyargatóit megbünteti, a szenvedőket és az igazságért kiállókat pedig gazdagon megjutalmazza. – Ez a képzet valószínűleg inkább a Robin Hood-ból származott ugyan, de a fejemben elég masszív volt. Nos, ez a valóságban egyáltalán nem így történt, de ettől még Jézus megtisztította, s megtisztítja szérűjét.

János pedig arra figyelmeztet, hogy hogyan kell élnünk, ha nem akarjuk magunkat a szórólapáton és az olthatatlan tüben találni. Mert voltak Isten népében, akik így jártak. Voltak, akik áldozatul estek a szérűtisztításnak. Igazság szerint Jézus eljött, és Isten ószövetségi népének igen nagy része belepusztult ebbe a tisztításba. Mert Jézus ott élt, járt, tanított, gyógyított, szolgált a zsidóság között. Láthatták váltságshalálát és igen sokan feltámadását is. A zsidóság egésze pedig – ha mindenki nem is láthatta az összes részletet, de – első kézből értesülhetett Jézus személyéről, ajándékaról, az általa hozott üdvösségről. És a zsidóság egy része megtért. Jeruzsálemben rövid idő alatt tizezresnél is nagyobb lélekszámú gyülekezet alakult. (Nem mintha a számok bűvöletében élnénk, csak azért mondom, mert a Szentírás is megemlíti.) Sokan megtértek tehát. De a nép nagyobb része sajnos nem. És ez a nagyobb rész elvesztett. Ki lettek pucolva Isten népéből. Ők nem tartoznak hozzá többé ehhez a néphez, mert bár a zsidóságban születtek, de nem tértek meg. Isten az Ószövetségből át akarta vezetni őket az Újba, de ők nem követték Istent. Nem voltak hajlandóak a változásra, s elvesztek. És jött tűz, és lángba borult Jeruzsálem, és a templom is elpusztult, mert Isten megítélte a népét. Nem úgy, ahogy a fantasztikus filmekben történt volna, hanem nagyon is prózaian. Nem angyali seregek jöttek, hanem a római légiók, és Isten felhasználta a rómaiak mohóságát és kegyetlenségét az ítélet végrehajtásában. Még a templom is elpusztult a „szérű tisztításában”. Isten úgy ítélte meg, hogy ahhoz, hogy szérűje tiszta legyen, nincs szükség a jeruzsálemi

templomra. Csupán egy fal maradt meg belőle, s az sem azért, hogy babonás szokásként abba papír fecniken imakívánságokat dugdossanak, hanem azért, hogy legyen figyelmeztető jel; térjetelek meg, mert jön az Úr, és megtisztítja szérűjét, s ha nem a megtéréshez méltó gyümölcsöt termi életed, téged is elér az ítélet, ahogy ezt a templomot is.

Jeruzsálem pusztulása a megtért hívőket, Isten újszövetségi népét kevésbé érintette, mivel a megtérni nem akaró ószövetségi nép, a régiek már elüldözték legnagyobb részüket Jeruzsálemből, mire a pusztulás bekövetkezett. Isten, ahogy a rómaiak gonoszságát felhasználta a meg nem térők megítélésében, úgy a meg nem térő zsidóság gonoszságát is felhasználta az ő igaz népének, a megtért keresztyénségnek a megmentésében. A meg nem térőkön viszont beteljesült az ítélet. Hiába bíztak az őseikben, előkelő származásukban. Hiába bíztak abban: „mi Ábrahám fiai vagyunk, mi Isten népe vagyunk”. Ez a logika csak azt bizonyította, hogy nem alázatosak, mint az Isten népéhez illene, hanem gögősek. Isten viszont a gögőst megalázza. És Isten tud a kövekből is fiakat támasztani Ábrahámnak, ahogy Keresztelő János fogalmaz. Magyarul mondva azt jelenti ez, hogy Isten országában nincsenek születési előjogok. Senkit nem érdekel, hogy lelkész, vagy presbiter, vagy püspök, vagy teológiai professzor volt a felmenőid között, vagy éppen ateista párttitkár. Teljesen mindegy. Nem ez számít! Mi számít akkor? Az, hogy térj meg, azaz bízd Isten vezetésére magad, és kövesd Jézust. Ne állj meg, ne akadj el az őseidnél, vagy a templomépületnél, vagy régi szokásoknál, hanem kapaszkodj erősen Jézusba, és szépen engedelmesen kövesd őt.

Persze el kell ismerni, hogy a zsidóságnak nehéz dolga volt. Az Ószövetségből átlépni az Újszövetségbe, nem is olyan egyszerű dolog. Kultúraváltás, szemléletváltás, nem könnyű. A törvény szolgaságából az evangélium szabadságába. A berögzült, merev szokások világából átlépni a Lélek vezetésével a szeretet és szabadság világába. Nehéz lehetett, s ahhoz képest még egész sokaknak sikerült. Nekünk, az Újszövetség népének könnyebb dolgunk van, amikor szembe nézünk azzal, hogy Isten megtisztítja népét, hiszen kevesebb múltbeli dolgot kell elengednünk, kisebb váltásokat kell megélnünk. Könnyebb dolgunk van – gondolhatná valaki, aki nem ismeri az ember makacs, bűnös, bálványimádó természetét. A valóság azonban az, hogy a keresztyénség sem vitézkedik jobban, mint a Jézus korabeli zsidóság. Pedig Jézus ma is megtisztítja népét.

Nem szeretném történelmi példák sokaságával illusztrálni ezt a dolgot. Legyen elég az, ha világháború előtti keresztyénségre gondolunk. Szinte mindenki „keresztyén családban” született, s szinte mindenki meg volt keresztelve. Az államok Európában keresztyén államoknak nevezték magukat. De milyen volt ez a keresztyénség? Ahogy én látom visszanezve, felekezetiileg gyűlölködő. (Némelyekben persze ma is meglenne erre az igény, de – hála Istennek – most sokkal nagyobb felekezeti béke honol.) Lelkileg totálisan kiüresedett keresztyénség volt. Testileg még sokan voltak a templomokban. De kevesen voltak, akik a szívükkel is ott voltak. Kevés volt, aki imaközösségben is volt testvéreivel, kevés volt, aki Bibliát is olvasott, kevés volt, akinek az életét is befolyásolta a hite. Volt persze ilyen, de volt olyan is, egész tájegységek, ahol népirtásszerűen ölték a magzatokat, mert a pénz, meg a föld volt az isten. És Isten megtisztította szérűjét. És volt tűz meg szórólapát is. Tűz hullott az égből, ahogy szórták repülőgépekről a bombákat, s egész falvak népességét tették olykor lapátra a kitelepítés által. Félreértés ne essék! Nem szeretném az emberi elkövetők gonoszságát menteni. Nyilván Isten előtt majd mindenki felel a háborúban, meg háború után elkövetett gonoszságáért. De az emberi gonoszság mögött viszont vakság nem látni az Isten igazságát. Azét az Istenét, aki megmondta prófétája által: Kedves viperák fajtája! Térjetelek meg, és teremjetelek a megtéréshez méltó cselekedeteket, mert eljön az Úr és megrostálja népét! – Isten a háborúval, meg a háborút követő negyven évvel megrostálta református népét is. S kétségtelen kevesebben maradtunk, mint voltunk, de Istent nem igazán a mennyiségek érdeklik. Hogy úgy mondjam, nem a számok bűvöletében él. De mondhatom úgy is, hogy a minőségre is ügyel. Például ott, Jeruzsálemben nem hatotta meg a templomba özönlő népek

nagy száma, ahogy a háború előtt állítólagosan teelévő református templomok sem. Mert Isten nem a számokat nézi, hanem a szíveket. S ha a szívek üresek, akkor a számok hiába nagyok. Ha a szívekben nincs Isten és ember iránti szeretet. Ha a szívben nincs imádságos, hálaadó lélek, nincs Isten akaratát követő missziói lelkület, ha nincs alázat és engedelmességre való készség, akkor jön a szórólapát és az ítélet.

Persze a szérútisztítás nem mindig ilyen radikális, de azért ne higgyük, hogy nincs is. És a végső rostán egész biztos, hogy mind megmérettetünk. Mert eljön az Úr, közeledik a Jézussal való találkozás, mert az advent ünnepe ugyan elmúlt, de ne feledjük, az advent időszakában élünk, s mikor Jézus eljön, számot kell adni, s ő akkor végleg megtisztítja népét. De addig is tisztogat.

Mit tegyünk tehát? Először is ne csapjátok be magatokat, ahogy a zsidók tették egykoron! Ne bízzatok abban, hogy régi reformátusok vagytok! (Már aki az egyáltalán.) Istennél nem az számít, hogy a családotod hanyadik évszázadtól kezdve református, hanem az, hogy te kész vagy-e engedelmesen teljesíteni az ő parancsait. Sajnos sok esetben azt látjuk, hogy éppen a régi nagy református családok mai sarjai nem képesek engedelmeskedni Istennek. Sem abban, hogy szeretettel fordulnának az Istent még nem ismerő leendő református testvéreink felé, sem abban, hogy örömmel és hálaival áldoznának vagyonukból az Úrnak, sem abban, hogy a missziót gátló régi rossz vagy ma már haszontalan szokásokat elhagynának, vagy némelyek akár csak abban is, hogy istentiszteletre járnának. Olykor tölem szokták kérdezni, hogy itt Pakson a régi reformátusok miért nem járnak templomba. Én azt gondolom, talán tőlük kéne megkérdezni. De ha valaki az én véleményemre kíváncsi, akkor bizonyára azért, mert nem szeretik eléggé Jézust. Nem szeretik eléggé Istent, és a gyülekezetet sem, és így kirostálódtak. – De ez, hangsúlyozom, csak az én véleményem. Az viszont tény, hogy Isten tud akár a kövekből is fiakat támasztani. Tény, hogy Isten olyanokat is el tud hívni magának az örökéletre, és az ő szeretetében az fényében való földi életre, akiknek egyetlen református ősük sem volt. Sőt, olyat is, akinek egyáltalán nem keresztyének voltak a felmenői. És ha emberek térnek meg, az mindenképpen öröm, s ez az öröm a mi mindennapi örömünk, mert tapasztaljuk, hogy a próféciónak nem csak az első része igaz, hogy Isten megtisztítja népét, hanem a második is, Isten támaszt fiakat, s így Isten engedelmes népe növekszik.

„Térjete meg!” és „Teremjete a megtéréshez méltó gyümölcsöket!” – mondja János a zsidóságnak, Ábrahám testi fiainak. S ebből mi megérthetjük, hogy származástól és neveltetéstől függetlenül nekünk is ezt kell tennünk. Átadni életünket az Isten iránti engedelmességre, és teremni Isten dicsőségére a gyümölcsöket, azaz a türelmet, az alázatot, a békességet, a jóságot, az evangélium hirdetését, az örömet és a szeretetet. Aki ezeket a gyümölcsöket termi, annak nem kell félni sem a tűztől, sem a szórólapáttól. Az így élő ember bizalommal és örömmel várja Isten ítéletét, és a mennyei karokkal együtt boldogan hirdeti: „Igen, Uram, mindenható Isten, igazak és igazságosak a te ítéleteid”(Jel; 16:7b). Ámen.